

Núm. 529

Any XI

Barcelona 20 de Octubre de 1898

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

*La reyna de las criollas
 que té 'ls pretendents á colla
 y á la qual, diu que li agrada
 qu' alguna qu' altra vegada...
 ¡li busquin las pessigolla!*

Copia fot. de A. Esplugas.

DE DIJOURS A DIJOURS

¡UN PU... Y ENCARRE COVAT!

DE moment la qüestió del gas ja está dada y debatuda. La Comissió, Junta, De'legació (ó com s' anomeni) que representava als gremis barcelonins, ha pactat ab los representants de las companyas d' alumbrat, un arreglo en lo que, segons frases textuales «no hi ha vencedors, ni vensuts» ó en altres termes, s' ha paste'ejat una transacció en virtut de la qual, las cosas venen á quedar tal com estavan y 'ls gremis contents, pero enganyats.

En efecte; en qüestions de la índole de la que 'ns ocupa, ahont se ventilan assumptos de hora popular y fins de salubritat social; ahont la rahó es una sola y no mes pot tenirla una de las dos parts que pledejan, això d' arreglarse las cosas de manera «que no hi hagi vencedors ni vensuts» 'ns fa l' efecte d' un *timo* ó si la frasse sembla un xich dura, 'ns fa endevinar la existencia d' un *pastel*.

La fórmula de transacció, ja la coneix tothom. Las empresas de *La Catalana* y del *Gas Lebon* cobraràn lo gas ab 4 céntims d' augment en lo metro cúbich, fins á primer de Diciembre. Allavors lo comptarán á preu antich m. c. fins á primer de Febrer. Al arribar aquesta setxa, estudiarán la qüestió de preus y en vista dels que allavors se cotisin pera 'ls carbons minerals y de lo que donguin allavors los trasports, determinarán un tipo definitiu pera que regeixi normalment d' allí endavant.

Analisant la cosa en son fondo y deixantse de combinacions mes ó menos agradables á la vista l' esqueleto de l' arreglo, es que las companyas del gas posan aquest fluit, durant quatre mesos á 2 céntims mes car y després... Deu dirá. Aixó sí; per assegurar lo preu durant lo cuadrimestre, cobran 'ls dos céntims de sobrepuig de 'ls dos últims mesos en los dos primers... no fos cas que luego se 'n desdiguessin los consumidores. Aquest es l' arreglo: los uns volian lo gas al preu antich los altres lo volian ab 4 céntims de recárrech y s' ha partit la diferencia; ab 2 céntims y... bon profit.

Y encare las companyas reservantse una poma per la set, aquest augment de 2 céntims, no 'l deixan com á definitiu. No mes 'l consenten durant quatre mesos, quedantse al *paíro* per si transcorregut aquest terme. la situació dels mercats ó be (molt ojo aquí) *la desmoralizació dels consumidores* permeten entronisar de nou l' antich tipo de 31 céntims, (1) metro cúbich.

Lo p'cte no pot ser mes lleoni. Mentres á Valencia y en altres punts, la unió y energia dels gremis ha obtingut com á definitiu, lo preu de 25 céntims; mentres allí, s' ha arribat á que las companyas 's rendeixin á discreció, acceptant á mans besadas no sols lo tipo de un ral metro cúbich, sino també l' abolició del irritant lloguer dels contadors y altres *menudencias*, aquí la Junta dels gremis s' ha coronat de victoria rendintse al preu de 27 céntims, preu que continua sent una enormitat, porque una de dos o 's pot donar lo gas á ral ó no 's

pot donar. Que 's pot donar ho demostra la mateixa companyia Lebon á Valencia; per lo tant si 's pot donar lo gas á ral es un abús y una explotació cobrarlo á 27 céntims, diferencia qu' encare que no mes siga de dos céntims (2) per metro, suposa un 8 percent que regala lo consumidor, si senyors, lo *regala*, porque si á Valencia no 'l pagan y las companyas s' hi avenen, 's pot dir qu' aquí 'l *regalém*. Y adverteixis qu' aquest vuyt per cent, ja es lo maxim interés que pot guanyar lo diner si no 's vol arribar á un tipo usurari.

La Junta de's Gremis barcelonins, donchs, al mostrarse tant poch enérgica, y al rendirse tant á la lleugera, no ha estat á l' altura de la seva missió. Las anteriors consideracions qu' havém fet á la vista del públich també podían acudirse 'ls hi als membres de la Junta gremial, y no volém pecar de mal-pensats atribuhint lo desastrós desenllás de la qüestió, á altra cosa qu' á la ineptitut y pocas llums de 'ls comissionats.

Gracias á tanta ineptitut y gracias á tals pocas llums, s' haurán malograt los esforços de 'ls nostres botiguers y la unió y companverisme de que han donat hermosa proba 'ls consumidores barcelonins. Pocas vegadas s' havia vist un espectacle tant confortador com lo qu' ha ofert nostra ciutat en la darrera quinzena.

Devant d' aquella unitat de miras y devant d' aquella resolució y companverisme, francament, ja comensavam á somniar jorns de ventura per la patria. Ja entreveyam un esperit públich; Ja endevinavam un valor civich que ben menat, podía anar molt lluny y volar molt alt.

Desgraciadament, també aquest ou, l' únich que 'ns restava de la trencadissa d' ous d' aquesta derreria de sigle, també ha sortit covat! ¡Deu no 'ls hi tinga en compte als senyors de la Comissió!

Pero si que se 'ls hi devía tenir en compte, allí, en plena sessió gremial, quan lo disapte passat donaren explicacions de sa conducta, devant dels síndichs. Allí 's feya precis mes nervi y menos apatía de la que demostraren los delegats de 'ls gremis. Sense prestar alas á las veus de ¡traició! qu' encongidas y temerosas ressonaren en aquell lloch, era precis fer ressaltar la ineptitut; era necessari ser constar la poca virilitat de la Junta; era obligatori que 'l síndich dels escombrayres repartís alguna dotzena de las eynas que fabrica 'l seu gremi, per acompanyar la directiva al carrer. ¡La opinió barcelonina en pés, hi hauría posat el *visto bueno!*

L' únich consól y l' única esperansa que després de tan trista jornada 'ns queda, es que si la Junta dels Gremis ha cregut qu' era son deber ceder, sos representats no serán de la mateixa opinió.

Y com es probab'e que las Companyias que 'ns iluminan, seguirán estirant la corda per virtut de sa cobdicia insaciable; no es aventurat presumir que dins de poch tornarem á ser hi... majorment havent la solució

d' ara introduhit alguna divisió entre 'ls gremis, divisió que las empresas, cuydarán de fomentar.

Ab aixó ja ho saben els nostres comerciants é industrials. ¡La Junta d' aquesta vegada... *no sirva!* Si arriba lo cas (qu' arribará) de tenírselas *tiessas* ab las compayías, recordin lo *pastel* d' avuy y pensin que mentres á Valencia 's paga 'l gas à 25 céntims, Barcelona per obra y gracia d' alguns senyors particulars lo paga á 27 y encare ab probabilitats de puja.

Y si aquets, *caballeros* particulars, 'ls hi esplican que devant de certas indicacions gubernativas no hi ha mes remey que torsar lo cap, contestin que 'n determinats

cassos extrems, los esperits virils troban la següent ó parescuda resposta.

—Excelentísim senyor: L' ordre públich es una cosa, y un' altra cosa es que se 'ns saqueji iniquament la butxaca. La responsabilitat del ordre públich deu carregar-se del cantó de las exigencias escandalosas; no del costat de la resistencia passiva, digna y decorosa.—

(1) y (2) En les notes esmentades, nos referim á los preus de *La Catalana*.

BERTRÁN DE L' OS.

“Las Comissions de París

ó

‘l romanso de la pau,,

UN exprés delegat nostre,
lo qui—per forsa si os plau—
va d' egreat á la Comi-
ssió espanyola de la pau,
va remetentnos noticias
fidedignas de París
que, juntas, poch mes ó menos
poden resumirse aixís:

—
«Comisionats espanyols
várem arribar bons, sans,
disposats á felshi *frente*
á n' els nortamericans.

Y á donarlosi á compendre
ab veu alta y ab tons alts
que no 'ns importa 'l no serne
propietaris colonials.

Perque, de semblant manera
com s' han fet duenyos... d' alló,
no té cap gracia, ni solta,
ni vergonya, ni rahó.

No vagin ells ara á creure
que 'ns fassi parla 'l rencor.
¡Si al *pulirnos* las colonias
no 'ns han fet mes que favor! ..

Lo de fé 'ls *frente* succehí
ja al arribá, á fé de Deu;
al saludá 'ns cara á cara,
¡es cl'! estavam *frente* seu.

De manera que, á la *qüenta*,
totas dugas comissions
varen comensar sa tasca
á punt de fé 'ls *rigodons*.

Lo President, en Montero,
(¡no 'l d' aqui del *Nou Retiro!*)
d' arribada ja encaixá
ab lo d' ells, mal está 'l dirho.

Entre tots 'ls diplomátichs
de l' una y l' altra nació
hi hagué 'ls cumpliments de rúbrica
y comensá la funció.

*

**

Tractanse de qüestions árduas
que fan tornar *rebequet*,
es precis lo precedirias
del tradicional banquet.

Com prou tradició te la
politica que s' estila,
un tech de *hú* fou lo prólech
de la pau que allí 's ventila.

Acabat d' un fart, se sab
que la diversió va bè:
rés mes higiénich, seguit
d' un banquet, que una *soirée*.

Ni rés mes propi y patriótich
hispano-yanki á tot serho,
que, entremitj, una vetllada
teatral á lo *guerrero*.

Que ja que com diu tothom
el mundo comedia es,
(que 'm perdoni 'l francés *Figaro*)
la pátria hi pren *interés*.

Una cosa es l' amor patri
inmolat á preu de sang,
y altra cosa es l' art patriótich
envolt ab bitllets de banch.

*

**

Lo compliment del deber
per part dels comissionats
portava moltas *endróminas*
y responsabilitats.

Per lo tant, per no fé un *feo*
devant de cada país,
ben d' acort varem posarnos
las Comissions de París.

Fent veure tots que deixavam
nostres ideals á recó,
(que son els de *mam... y nona*)
várem celebrar sessió.

Perque la Pátria 's convenci
de que nostra missió es neta,
no 'ns fa rés dos mesos més
que hagim de viure à *dieta*.

La sessió 's va celebrar,
¡no una solal tres, sí, nou...
Y que duri tant com pugui;
fins que 'l Govern digui ¡Prou!!
¿Qu 'hem acordat? ¡Oh! La prempsa
no fentse 'n eco com cal,
ignora que 'ls acorts nostres
son d' una índole especial.

Puig una Comissió y l' altra
entenentse y ballant solas,
empauhan sas conveniencias
personals yanki-espanyolas,

Y quedant en pau nosaltres
del nostre deber esclaus,
quedan en pau los païssos
que representém... ¡Y en paus!

—
Llegidas, donchs, las noticias
que... *ut supra* trasladém
del exprés delegat nostre,
de tot las mans ens rentém;

ja que sols fidels cronistas,
hem de publicarho aixís;
per més que siguin... ¡romansos
las Comissions de París!

PEPET DEL CARRIL.

LA TOMASA
LLEGINT NOVELAS

LA POSITIVISTA

— ¡El li diu: « ¡Acostat forsa!
¡No 'm fassis morir de pena »
¡Ay, si jo pogués trobarme
en lo puesto de la Elena!

LA ROMANTICA

¡Abrassats ell y ella moren!
Lo silenci es sepulcral!
¡Qué dols deu sé, així abressada
morí ab lo bell ideal!

LA EXALTADA

Donantli ella una estocada,
mor atravessat pe 'l cor.
Y ara ¡que hi torni aquet pillo
á mentirli á n' ella amor!...

LA INDIFERENT

¡o no sé com molts, ximplés
poden creure cert aixó ;
¡A mi las novelas sempre
m' han fet riure de deból

Frideric

LA TOMASA
PESSES

— Te pratisipo qu' en Moca
m' ha semblat que 'm fa l' amor
— ¡Ja sabs lo que 't dius?... ¡Aboca!
¡qu' estás treyant per la boca
una sentencia de mort!

— Tiba, Quim, que ve en Gutierras
— Si 'ns penyora... ¡s' acabó!
Jo 'l matol... ¡Y tu me l' enterras
al fondo del carretó!

Lo Rebregat

TRES TREMENDOS
En Maceo

Lo Noy de Sucre

QUADROS FORASTERS

LAS ESCLOFOLLAS

QUAN la criada, ab aquella veu escardalena, que segons deya li *pervenía* de un susto de la guerra, va anunciá á ne 'n Pau Roure, la visita de 'n Pere Alsina, ja va ser forta l' impresió que aytal noticia va causarli, perque, la vritat, primer era de creure que la bola del mon s' havia tornat formatge, que á ne 'n Pere Alsina li passés pe 'l cap entreveures may ab en Pau Roure, ni que 'n Pau pogués acceptar tractes per cap istil ab en Pere.

Perque ¡vaja de tirria com la que 's tenian y de rebombori com lo que havian mogut tant en Pau com en Pere ab lo ditxós plet, ni 'ls vells mes revelits, acrosos y encorvats pe 'ls anys ne recordavan d' altre; y aixó que alguns havian conegut al mateix *Napalaon* quan volia ferse amo d' Espanya!

Entre en Pau y en Pere la cosa estava ja al punt de dalt, perqué menos mal encare si sols hi hagués hagut lo plet; pero las causas criminals per injurias amenassas y fins algun que altre tostorro que de 'n quan en quan se solian repartir los parents d' una y altra banda, hi queyan com pluja menuda. Hasta 'ls xavalets mes entremaliats del poble los hi cantavan cansons y sátiras, fugint tot seguit com remassada de pardals esparverats, per anar á cobrar los quartos que solia darlos en Pere, si las cantavan á n' en Pau, ó en Pau si la cantavan á n' en Pere.

¿Com s' explicava donchs que un dels dos demanés una entrevista, que ni en somnis podia creurers?

Lo mes estrany es que si vint-y-quatre horas, avants li haguessin dit lo que á lashoras, en Pau Roure hauria mogut tal terrabastall que tota la casa se n' hauria enterat; y no obstant aquella vegada, després de restar un rato mut per la sorpresa digué ab tó resolut:— Que entri.

Jo no sé si un cambi tan radical l' havia motivat la carta que havia rebut aquella mateixa matinda. La carta anava acompanyada d' un compte del seu advocat y procurador que pujava tot plegat unas mil y pico de pessetas; pero en Pau Roure, á mes de ser gens avaro, havia jurat reventar á n' en Pere Alsina, aixís tingués que jugarsehi tota la seva fortuna. Lo *certus* es que quan en Pere Alsina entrá en la sala, ell encare 's mirava la carta y 'l compte, d' un modo estrany, com si no sabés explicarse l' impresió que tot alló li causava.

—Que Deu vos guart Pau; digué en Pere Alsina. No m' esperavau ¡vritat? Donchs veyeu lo que son las cosas; jo tampoch me creya que 'm volguesseu rebre. Res; que avuy al llevarme m' he recordat d' un quènto que 'm contava la mare quant era petit, y vull que també 'l sapiguen.

No sé com en Pau Roure no li vá tirar alguna cosa entre cap y coll, ¡Oy que per quentos estava! ¿No n tenia prou de las burlas que li feya pe 'l carrer, que encare gosava portarlas á casa seva mateix? Donchs no senyor; en Pau sentia com una for-

sa interior que l' aguantava, y se 'l anava ascoltant sens dir una paraula.

—Donchs vá de quènto, Pau: Una vegada eran dos noys, l' un mes gran que l' altre, que anavan junts per un camí. Lo més petit va veure una nou á uns quants passos lluny y volgué cullirla; pero 'l mes gran que tenia millors camas, hi arrivá primer y va apoderarse 'n. Lo mes xich reclamava 'l seu dret per haverla vista primer, mentres l' altre no se entenia de cansóns, per ser ell qui l' havia cullida. Y entre que si eran verdas ó maduras, y si tú la vols ó me la darás, anavan disputantse sens arribar á entendrers may. Per fi, un altre xicot més gran encare que 'ls dos litigants, y que per casualitat passava, va enterarse de la disputa.—Aquet m' ha prés una nou,—deya 'l petit.—Oy no, que jo l' he cullida avants,—contestava l' altre.—Donchs jo l' he vista,—Donchs jo l' he cullida: y anava novament á embrancarse la quèstió, quan lo tercer en discordia s' interposa, dihent: «Déume la nou; jo acabaré las disputas.» Y tal dit tal fet; trencá la nou y menjantse lo de dintre, vá entregá una esclofolla á cada un dels altres dos, que 's van quedar parats, mentres ell seguía son camí tranquilament. ¿No us sembla donchs que ab lo plet que tant temps há estém sostenint vos y jo podria passarnos una cosa per l' istil?

—Aqueix mateix pensament m' ha vingut quan he rebut aquesta carta; digué 'n Pau Roure, entregantli la que tenia á las mans.

—Passa de mil pessetas! Casualment jo n' he rebut una altra de semblant. Y aixó que tot just som á mitx camí. Ja se 'ns van menjant lo de dins. ¿Ho veyeu com al últim tan sols nos deixarán las esclofollas?

—Teniu rahó Pere; fem lo que diu lo ditxo: val mes un mal arreglo que un bon plet.

METTERN K.

"GENETLIACH,"

(A mon distingit amich company M. RIUSECH, ab motiu de son ascens á pare BIS)

Déu... y ta dona t' han dat un altre angelet... femella: pogueuse 'n veure tú y ella, la mare, bon goig y grat.

Ella y tú... y la Providencia sembla qu' os héu avingut, ab dos nenas qu' héu tingut, per' fernos la competencia.

Perque jo y la dona... y Déu 'n tenim dos d' angelets com vosaltres, pro .. masclets (que no 'm sab pas gens de gréu.)

Ja esteu ara en la pendent... ¡Anéu fent! Portéu femellas, que poden ser las *costellas* dels méus *Adamets*... Amen.

La dona y jo... ja s' entén: vull dir que... ¡també aném fent!

J. BARBANY.

INTIMAS

¿Per qué ab tant despreci 'm pagas
lo molt que jo faig per tú?..

¿Per qué si jo contemplante
goso, 'm miras ab enuig?..

¿Y per qué, ¡oh, dona ingrata!
ab tos desdenys me consumes?..

Si es que mon amor te cansa,
dígamho, dígamho al punt,
puig que prefereixo viure
sabent que no m' has volgut,
que no sufrint com faig ara,
d' un modo aixís, tan injust.

Entre lo molt que jo 't vull
y lo mal que tú m' ho pagas,
hi ha una diferencia tal
que hasta sembla estrany que hi cápiga.

Jo t' estimo ab tot lo cor
y t' ho dich ab tota l' ànima,
¡mes tú 'm pagas ab desdenys
aquest amor que s' inflama,
al esclat de tos peóns
que 'm van recremant las galdas,
quan en mos somnis te tinch
entre mos brassos lligada!..
¡Y ¡ay! que com més burla 'n fás
més mon cor per tú vól batre!

¿Qué m' importa del món y sas grandesas?..
¿Qué m' importan palaus y richs trespors?..
¡Deixéume sol-y-vern, sol ab mas penas,
plorant mon desconhort!

Lo mon ab son brugit torba ma calma,
despertantme ab sos crits de mon sopor,
y fujo adelarat de sas disbauixas:
¡m' espanta sa remor!

Adèu mas ilusions—qu' un temps me dáreu vida,
adèu, per sempre adèu,—puig de mí héu fugit ja;
avuy tan sóls recorts—de lo passat me restan...
¡y ganas de plorar!..

Aquell cel tan biavós—que durant ma infantesa
servia de doser—á mos sommis daurats,
com allavors tan blau—ja no li veig pas ara:
per' mi es cel esblaymat.

Aquells continuos vols—d' aucells y papellonas
que parlantme d' amor—tant me van fer gosar,
avuy si may los veig—corrents de mí s' apartan
volant adelarats.

Aquells suaus perfúms—que desde la floresta
cubrian mon esprit—ab mil emanacions,
avuy no 'ls trobo grats—y arriuan á aubriagarme
si aspiro sos olors.

Y aquells hermosos ulls—de mirada potenta,
los llabis carmesins—de mel regalimant,
sols quedan pobrement—grabats en ma memoria
com somni malhaurat...

Tot passa en lo transcurs—de nostra curta vida
com per eneantament—sens' deixar ni senyal,
mes aquell primer bes—que 'n tos llabis vaig ferne
¡aquell, jo t' ho ben jur—no l' haig d' oblidar may!

Que m' importa viure ja
si 'l que volia no hi es...?
Que m' importa ja 'l demá,
si lo que 'm feu alená
no ho podré veure may més...?
Viure sense mon amor,
no es pas viure, qu' es patir;
y si per ell lo meu cor
ha sufrert tan greu dolor,
just es que vulga morir!..

VALENTÍ CARNÉ.

Al estimat amich JAUME CASAS PALLEROL

(Bataner de Manlleu)

En LA TOMASA passada
he llegit la improvisada
y carinyosa poesia
ahont, en forma ben rodona,
'm donéu la enhorabona
per l' ángel que Deu m' envía.

La cosa es clara y senzilla.
Se 'm feya gran la pubilla
que com sabeu es morena...

La morenor ja m' agrada;
mes, sempre hi tingut tirada
á l' or d' una róssa trena.

Y es per xó que, si ja 'l cel
ab la María-Isabel
la morena 'm concedía
ara m' envía la róssa
ab eixa segona mossa
que 's diu Isabel-María.

Aixís quan lo vostre fill
(de vostras virtuts spill)
sigui al temps de fer la tria
podrá escullir de tot pel
si vol róssa... la Isabel,
si, morena... la María.

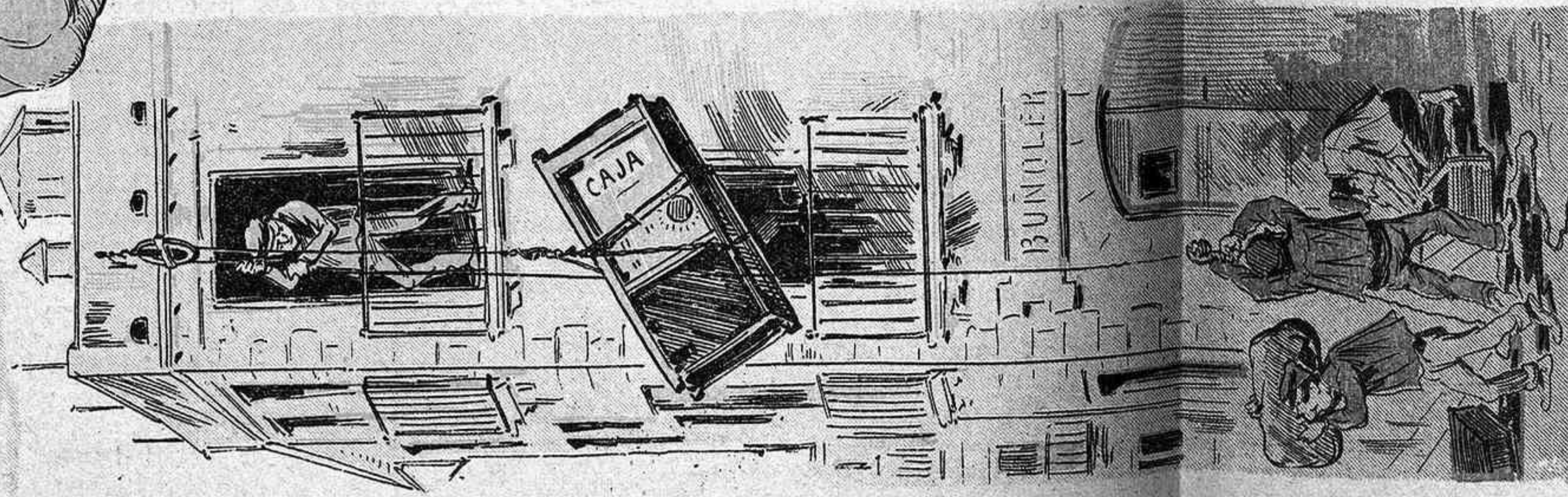
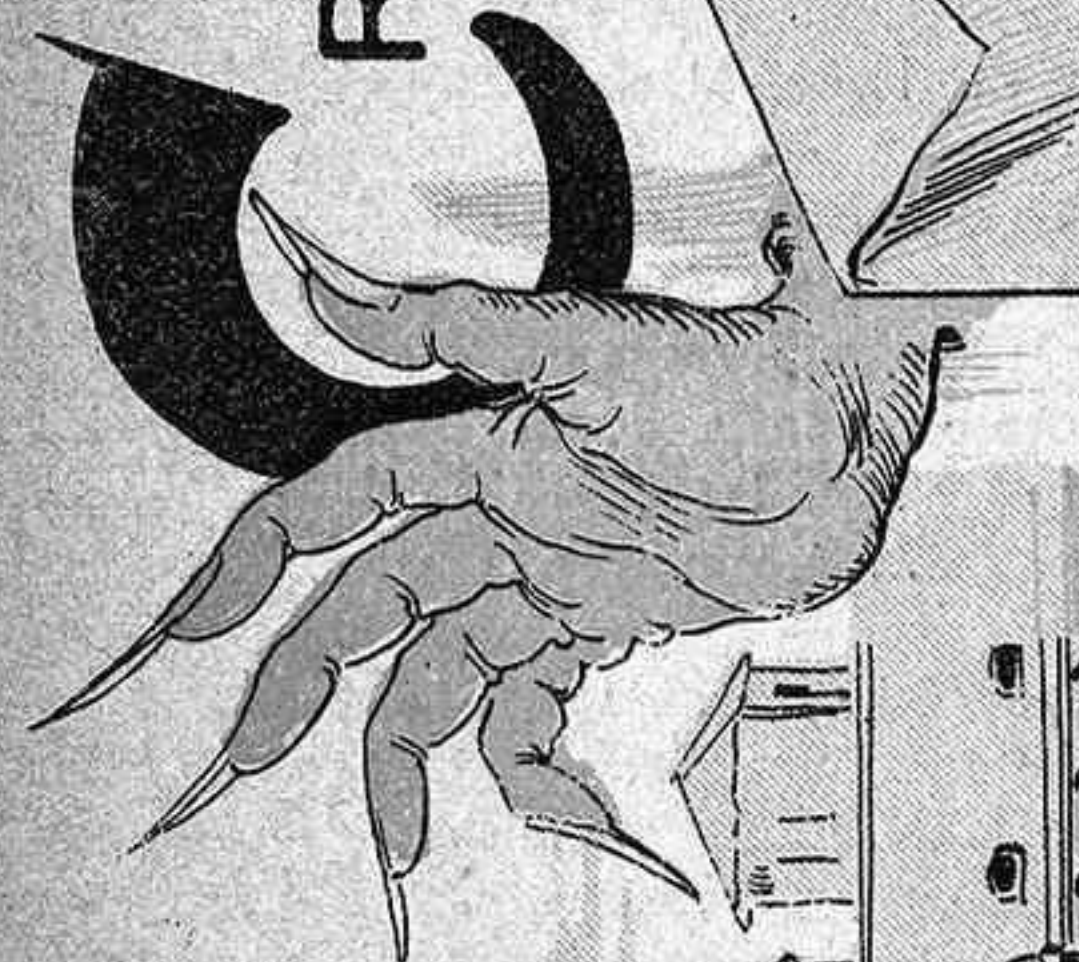
De tot hi haurá en la parada
La María es avispada
y l' altra ho sembla també
y tant de la moreneta
com de la blanca y rosseta
dugas donas ne faré.

Gracias, donchs, amich del cor
vos dono, per lo recort
que vostra ploma m' envía.
Disposeu, amich fidel,
de la María-Isabel,
com de la Isabel-María.

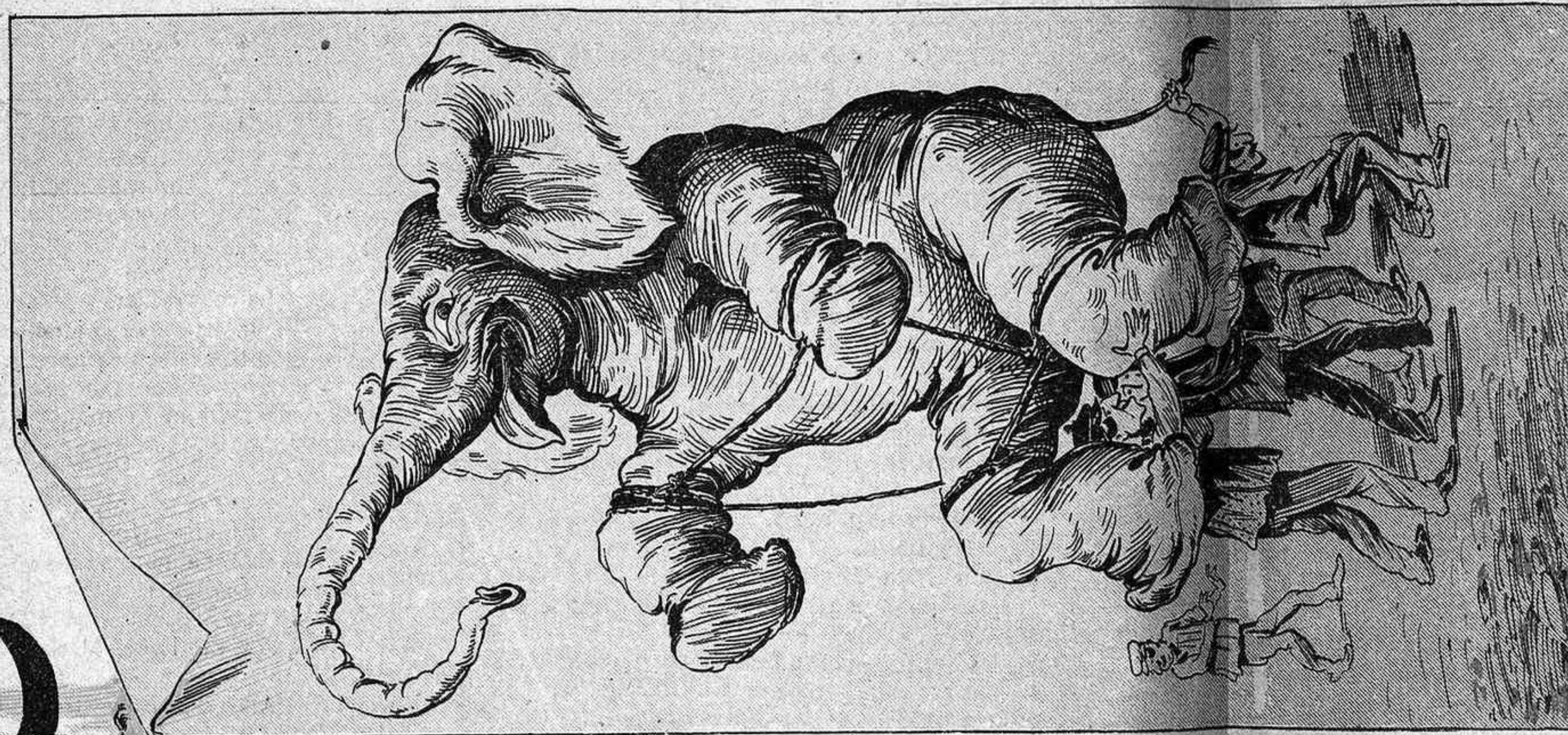
MAPIAN E' CRIU FORTUNY.
M. Riusech.

LA TOMASA RÓNICA LOCAL

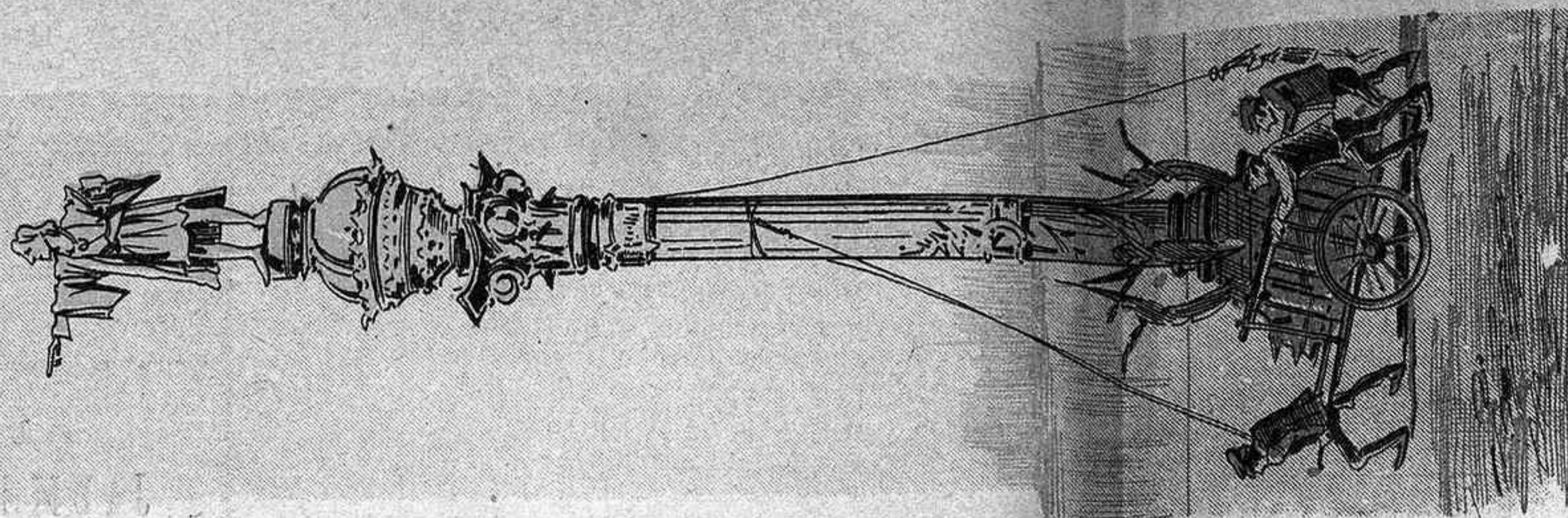
Per J. LLOPART

En ausencia de sus dueños, ayer los rateros desocuparon con toda felicidad un piso de la calle del Cargol.

Esta noche ha desaparecido de su domicilio un infeliz anciano de gran tamaño, muy conocido de los concurrentes al Parque de esta ciudad. No ha podido aun darse con la pista de los secuestradores.

A última hora se nos asegura que ha desaparecido el monumento á Colón.

Nos consta que son muchas las recompensas propuestas para los infatigables agentes de cierta Provincia, por méritos conquistados en el penoso desempeño de sus funciones.

El comodoro Figaseca sigue hondamente preocupado en el morrocotudo estudio aumentativo y cualitativo del glorioso cuerpo que con tanto brillo representa.

TEATROS

NOVETATS

Lo sol anunci de reproduhirse la ópera de Meyerbeer *Roberto il diavolo* que algun temps sigué de las favoritas de nostre públich, sigué lo suficient pera que se omplis de gom á gom, majorment sabent que al frente de la companyia hi ha l' eminent mtre. Goula.

Com siga que per una ópera de las condicions de la esmentada es indispensable hi hagi bons interpretes majorment en nostre públich, que es tan amich de las comparacions, y sens volguer li venen á sa memoria artistas que li han sigut predíctes y com algun dels á qui estava confiat o s' *partito* de Meyerbeer, está en visible decadencia per causa de sa etat, dit está que son desenpenyo no podia complaure y que la *tempestat* á n' els que anava dirigida s' havia de entendre á algú mes, per lo qual dit á escepció de la Srta. De-Lerma y del mtre. Goula, los demás artistas tingueren que sufrir los *set calzers de amargura* que los hi prodigaren los fiarmónichs.

Creyém que la Empresa obrará *santament* retirant *Roberto il diavolo* del cartell y no reincidirá si no pot contar ab artistas que 'ns fasin recordar ab agrado al may prou elogiats, tagno, y de pas als célebres Uetam y David (artistas que recordém los de ia actual generació).

Dilluns passat se comensá la serie de beneficis ab lo del notable baritono Sr. Bianchar, presentantse la ópera de Verdi *Rigoletto* que per causa de las vicisituts que hi hagueren antes de comensar la representació y durant las primeras escenas, obtingué no mes una execució regular.

Hem dit vicisituts y foren motivadas á que lo Sr. Giannino (tenor de la companyia y que debia desempenyar lo personatge del *Duca*) al mati anunciá á la Empresa se trovava ab disposició de cantar la *particella* y per la tarde sense presentar lo degut dictamen facultatiu manifestá ordre contraria, per lo que la Empresa en vista de que dos metjesque visitaren al tenor dictaminaren se trovava ab condicions de trevallar, apoyada per nostra primera autoritat civil, l' obligá á presentarse al teatro y á que complis son compromís, costati poch lograr lo que ell se proposava, aixó es, haverse de retirar en lo moment de sortir en escena, puig *sapigué* demostrar al públich sa indisposició,

Per ertser se trovava en lo teatro lo Sr. Ribas y pogué encarregar-se del *Duca*, personstje que desempenyá y cantá ab discreció, ab tot y la *marea* que en lo públich hi havia, *marea* que arribá en la Sta. Huguet y fos causa que en alguna pessa se li observés algun *lunar*, cosa gens comessa sa escola de cant.

Lo beneficiat estigué fet un héroe y lográ arrebatat al publich en lo tercer acte aixís com en las tres pessas que acompanyadas al piano per lo mtre. Goula. cantá al final de la obra.

Pera ahir estava anunciat lo *capo lavoro* del gran Meyerbeer *Gli Ugonotti* confiant ab lo concurs de las senyoretas De-Lerma y Huguet y Srs. Escursell, Blanchart, Rosatto y Riera sent lo mestre director lo eminent Goula.

No cal dir quins *Hugonots* sortiran llástima per la Empresa que se hagi recordat de dita ópera fins casi al final de la temporada.

Pera avuy se anuncia le benefici de la Srta. De-Lerma y sabém se prepara una novetat pera lo del célebre mestrá Goula.

PRINCIPAL

Ab la coneguda comedia del Sr. Llanas,—qui en lo present any se 'ns ha fet empresari d' aquet teatro,—titulada *D. Gonzalo ó l' orgull del gech* se inaugurarà la temporada de hivern y lográ dita aplaudida obra una execució tan notable que 'ns semblá completament nova, per lo que la concurrencia sorti completament satisfeta y ho demostrá al final dels actes en que prodigá verdaderas ovacions tant á actors com al autor que se veje precisat á sortir en escena per unánime aclamació.

Després de la aixerida comedia del Sr. Llanas, va representarse un diá ech titulat *Tambien la gente del pueblo*.. que s' aparta per complert del género que deu ferse en lo degá de nostres teatros si vol l' Empresa lograr lo favor del públich.

Posteriorment s' ha donat una representació de *Maria Rosa* que no lográ entusiasmar com *D. Gonzalo*, á causa de que ni l' indole de la obra es pera los *amateurs* d' aquet teatro, ni la mateixa obtingue execució tan esmerada com la comedia del autor-empresari.

Per lo vist, creyém compendrá lo Sr. Llanas, lo camí que ha de seguir si vol que lo antich teatro de Sta. Creu torni á ser lo que algun temps fou y ell se proposa lograr en lo present any.

ROMEA

Di vendres passat va estrenarse en aquet favorecut teatro 'l drama en 3 actes y en prosa *Angela* original de don Joseph Nogué, que fou ben rebut per l' escullit publich qu' omplia 'l local.

D' aquesta obra pot dirse que no entusiasma ni refreda no té escenas de gran vol, pero no s' hi observan tampoch caygudas lamentables: se conserva sempre á la mateixa altura y atresora la condició—rarissima en aquets temps—de ser perfectament moral.

En lo desempenye de *Angela* estigueren acertadissims las Sras Mena y Molner y Srs. Borrás, Soler y Capdevila.

Están en ensaig: la comedia en 3 actes, de Artur Carreras, *Fum de palla*; y 'l juguet *Las bodas de plata* original de nostre apreciat amich Pere Reig.

CATALUNYA

Continuan fent lo gasto las obras *El santo de la Isidra* y *La revoltosa*.

Pera demá se prepara l' estreno de la sarsuela *La batalla de Tetuán* que de veras desitjariam resultés ser la victoria d' aquet teatro, com aquella ho resultá per nostra patria.

TÍVOLI

CIRCO EQUESTRE

Desde dilluns últim constitueix la atracció de la setmana l' espectacle *Biograph* presentat per Mr. Wargroff que es un cinematografo reformat de tot lo que haviam vist fins avuy dia, ja que las vistas tenen molt poca oscilació.

Sigui bastant aplaudit no causan gran entusiasme per la falta absoluta de novetat.

GRAN-VIA

Continúa *La buena sombra* sent la idem d' aquet teatro, ja que ab ella s' ha conseguit que tots los dias se veji completament favorecut de escullidissima concurrencia que celebra los xistes y perfecte desempenyo que te la obra.

Com diguerem, debutá la setmana passada la triple senyoreta Pastor (Carmencita) ab *El duo de la Africana* havent lograt simpatisar ab lo públich desempenyant la *Antonelli* de dita sarsuela.

La Sta. Pastor, además de saber recitar com es degut te una magnífica y estensa veu, de la que doná mostrás en la

UNA PLANXA

Veyent com la roca l' hi amaga l' ou á n' en Bonifaci, (qu' es tapé)
un xufiero y un ganxet s' hi fan un panxó de riure.

inspirada jota que per aclamació tingué que repetir.

Es una bona adquisició, per la que felicitem al senyor Güell.

Aquet ab tot y la *buena sombra* que en la present temporada ha conseguit, sembla que no 's dorm sobre sus laureles per lo que ademés del numerós personal que ja té, ha contractat á la tiple Sta. Lopez-Piriz que per Andalusia y ultimament á Oviedo ha fet furor.

Son debut tindrà lloch é últims del present mes.

NOU RETIRO

En la setmana passada se estrenaren las sarsuelas tituladas *Las figuras de cera* y *El mentidero* havent lograt abduas lo favor del publich per la munió de xistes que tenen aixís com per lo acertat desempenyo que li donan las primeras parts de la companyia molt particularment la senyora Matrás, artista que per complert s' ha captat las simpatias,

En *El mentidero* ja que la Empresa hi ha fet gasto y procurai que dita obra s' adapti en algo á las circunstancias actuals anyadinthi alguna hijuela, es sensible no hu haji procurat del tot canviant escenas y assumptos que are resultan trasnotxats per los cambis de politica que hi han hagut en nostra nació de desde la época de son estreno.

A haber tingut la esmentada precaució no duptém que li hauria donat grans resultats, ja que en conjunt es una revista escrita ab molta *sombra*.

Pera ultims de setmana se anuncia lo estreno de *Los novicios* y se prepara un espectacle sensacional que se creu cridarà poderosament l' atenció.

EDEN-CONCERT

Ultimament s' ha estrenat la popular sarsuela *La Viejecita* que ha servit pera posar de relleu una vegada mes lo talent artistich y la gracia inimitable de la celebrada tiple D.ª Maria Molgosa, protagonista; distingintse ademés d' una manera notable la simpática senyoreta Parejamo y'l director de la companyia senyor Codina que fá una creació del *tio*,

Las demás parts de la companyia contribuiren al éxit de la obreta. Coros y orquesta molt bé, per lo qual mereix moltes alabansas lo director senyor Domingo.

La Viejecita ha sigut presentada ab verdader luxu y ab tota propietat tant en trajes, com en decorat, á pesar de disposar d' un escenari de reduhidas dimensions.

Tóquila, rumbós senyor Galofre.

UN CÓMICH RETIRAT

Bibliografia

Ultimament hem rebut un tomet de mes de 100 páginas titulat *Plan nuevo de educación completa para una señorita al salir del Colegio* escrit per la Excma. senyora Vi-comtesa de Barranta, que mereix s' adquireixi per lo talent y valentia ab que tracte las qüestions socials trasant ab ma mestra lo camí que ha de seguir las futuras generacions.

Ademés lo llibret de l' aristocrática dama, se fa recomenab'e perque lo producte de sa venta se destina á benefici de los heroichs soldats que venen inútils de la guerra com també pera ses families respectivas.

Lo preu es d' una pesseta y se ven en las principals llibrerías.

També se 'ns ha favorecut ab un exemplar de *Celos y desenganys* comedia bilingüe en un acte y en vers, original de Jaume Tarrés y Carreras, estrenada ab brillantíssim exit en la nit del 15 de Maig últim en lo teatro Eu'perpe de Sabadell.

Aixís mateix 'ns ha distingit lo periódich *L' Aureneta* ab la obra *Lluny dels ulls aprop del cor* drama en 3 actes original de conegut paissatjista D. Modest Urgell, estrenat ab extraordinari exit en la passada temporada en nostre teatro Principal y

Un vagó comedia dels malograts escriptors Narcís Campmany y Conrat Colomer, estrenada ab gran exit en lo teatro Romea la nit del 28 de Decembre de 1872.

A tots aghrim verament los envíos.

Campanadas

Un avis á las noyas pobres:

Una senyoreta de Madrit, qu' ha de casarse aviat, y que á la qüenta 's troba malament de fondos, ha dirigit una carta á varios homes públichs, demanant que li fassin un regalo, y li envihin autógrafos, lo que constituirá 'l seu únich dot.

La majoria dels *escomesos*, confirmant *la fama de galan's de que gosan nostres polítichs* (aixó ho diu lo periódich d' ahont treyém la noticia) s' han apressurat á contestar á la original senyoreta qu' accedeixen á la petició.

Donchs, mirin: sembla estrany, perque tractantse de polítichs son mes bons per pendre que per donar, quan no 's tracta ds donar bonas paraulas.

Siga com vulga, la esmentada senyoreta, no deixa de ser una gran dona per la casa y li asegurem un brillant porvenir.

Admirats del seu sistema, avuy mateix escribim una carta á n' en Girona demanantli un autógrafo... y cent mil duros.

¡Y hasta 'ns contentarem solzament ab lo últim!

Perque nosaltres també ho som de pobres... pero no d' esperit.

Es verdaderament salvatje 'l fet de que dona compte un periódich. Dos nens de dotze y sis anys, respectivament, passavan pe 'l Prado de Madrit. Un home va cridarlos y va donar'los á beurer ví, qu' estava envenenat.

Se suposa que 's tracta d' una venjansa contra 'ls pares de las infe'issas criaturas, puig no 's compren qu' un fet tan horrorós se cometi pel sol gust de fer mal.

Serveixi aixó d' avis als molts matrimonis, que mentres 'o marit d'escuteix *asumptos d' alta política* en la taberna, la muller *escapsa* ab las vehinas, sense cuydarse de sos filis ni dels plats que l' esperan á la ayguera.

S' assegura que 'ls yankis demanarán una indemnisió per lo ocorregut ab lo «Cristobal Colon.»

Diuen qu' aquet va arbolá bandera blanca, obrint després las válvulas y llensant lo barco á *pico*, contra lo que prevenen las l'eys de la guerra.

Y com que diuen qu' aixó 'ls perjudica, reclamarán.

Esacar que costi de creure

ja veu fins lo mes *mussol*

que 'l pobre poble espanyol,

es cornut y paga 'l beure.

¡Etxém!

Ara hem fet un estornut... no 'ns escapém d' una indemnisió.

El «Diario del Comercio» de Tarragona, demana quan deixarà de descomptarse a's empleats del Estat lo dia d' haber que 's destinava als gastos de guerra.

Y preguntém nosaltres, ¿Quan se suprimirán las contribucions y demás *florncos* que també ab la excusa de la guerra 'ns han c'avat entre cap y coll?

¡'Tinguessim un pá que 'ns durés tant!
Perque la guerra no s' ha acabat encare: los que 'ns go-
bernan continuant fentnos una guerra... sorda, pero te-
rrible.

Ni un propietari de *malas pussas* tracta d' igual manera
als llogaters morosos.

Jo crech qu' al últim, haurém d' abandonar la casa, sen-
se necessitat de desahuci.

*

Llegim que á Puerio Rico s' ha descubert una conju-
ració formada per molts dels nortamericans. Y donchs
¿que 's creyan los yankis del nostre cor?...

D. Pere Calderón de la Barca, qui á pesar de ser capellá
y poeta, tenia un gran cop d' ull, ja deya fa un grapat d'
anys per boia de *Segismundo* de «La vida es sueño:» «que
el traidor no es menester siendo la traición pasada.»

Donchs, bueno: treguin las conseqüencias.

*

Posém en coneixement de nostres estimats colabora-
dors, que 'l número vinent estaré per complert dedicat
als Morts.

Per lo tant los agrahirém l' envió de composicions ade-
cuadas al objecte del esmentat número.

Los originals deurán estar en aquesta Redacció avants
del dilluns próxim.

*

En l' acreditat establiment de mobles de Don Joan
Soley (Porta del Angel, - 8) hém vist exposat un magni-
fich retrato de senyora fet al *crayon*, sistema inolterable,
per l' aventatjat dibuixant pintor D. Vicens Giné, qui,
molt jove encare, pot posarse al costat dels millors artis-
tas en l' esmentat art dintre de Catalunya. Dit retrato
reuneix á una semblansa notable ab l' original la elegán-
cia y facilitat en lo dibuix qu' es d' una factura irreprot-
xable.

Nostra enhorabona al jove senyor Giné pe 'ls adelan-
tos realisats en sa carrera artistica: y li profetisém si
persisteix en sos estudis, gloria y profit ab tan notables
travalls.

*

La última sessió celebrada per l' Ajuntament de Valla-
dolit fou borrascosa.

Los concejals s' acusavan reciprocament de *chanchulleros*
(llegeixis, lladres), rebent los calificatius mes groixuts
D. Emili Moratines, al quai li probaren que sacrifica bes-
tiar en un matadero clandestí, expenen després las carns
en tres carnicerías de sa propietat.

¿Qu' han de fé 'ls infants?...

Lo que fán los grans.

*

A Montellano (Sevilla) al passar pe 'l fielato de Consums
un carro plé de sárrias, un punxa *idem*, per altra nom *bu-
rot*, va punxar as ab tan mala sombra que va atravessar
de part á part una criatura qu' anava dintre d' una sarria.

Aquet *burrot* á la forsa ha de sér parent dels guarda-con-
sums de qui va parlarnos l' altre dia en Samaranch, los
quals havent arribat fa quatre ó cinch anys, mes pelats
qu' una rata dels seus respectius pobles, en la actualitat
gosan d' una fortuna de 30 á 40 mil duros, sense haver tret
la rifa.

¿Preguntan en que 'ns fundém?

En que aquell, com aquets, á tot arreu clava la *punxa*.

*

L' altre dia 'ls pares de sor Paciana, monja qu' estava
prestant servey al Asilo del *Parque*, y que va desapareixe
per art de *birli birloque*, van moure un gran escándol en

dit establiment, demanat que sen 'ls hi tornés la seva filla

Pero ¿de qué s' exclaman aquets desgraciats pares?

¿No van casar la seva filla ab lo *Senyor*?

Donchs, com á bona muller deu anar allá ahont son es-
pós li indiqui.

¿Qui sab ahont l' haurá enviada?

Potser...

¿Qué sab un?

*

En un poble de la provincia de Lugo, fá pochs dias un
apotecari y un sagristá van jugar una broma, que per poch
se torna contra ells.

Sembla que 'l capellé del poble, va fer un sermó furios
en lo que que va parlar ab tanta eloqüencia de las penas
que passen las ánimas en lo Purgatori, que los oyents van
anarsen cap á caseta ab la por ficada al cos y ben disposats
á no aclucar l' ull en tota la nit.

Pero, vetaqui que l' apotecari qu' es un liberalot d'
aquells que riuhen per sota 'l nas y que tant creu ell ab
purgatoris, com jo ab que á Consums no puguin recau-
darse 50 mil pessetas diarias, va dir al sagristá:

—¿Vols qu' aném á fer una broma á D. Tiburci?

Aquet D. Tiburci es un subjecte que té mes por que
tots los devots del poble y mes monedas de cinch duros
que tots ells.

—Desde que 'l rector recull tots los culs de cirí, no es-
tich gayre d' humor—feu lo sagristá.

—¡Deixat de brochs!—va replicar l' apotecari. Nos dis-
fressarém ab dos llensols y quan sigan las dotze de la nit
anirém á trucar á la finestra de D. Tiburci, y quan aquet
tregui 'l nás, cridarém ab veu esferehidora: Som dos áni-
mas del Purgatori que venim á demanarte cinch centas
pessetas, import de las misas qu' havias de fer dir pera
que sortissim de las nostras penas.»

Parlar de cinch-centas pessetas y corre 'l sagristá á em-
bolicarse ab un llensol, tot va ser hu.

A las dotze de la nit 's presentaren devant de la casa de
D. Tiburci, y... ¡truch! ¡truch!

Va sortir lo rich poruch á la finestra y al enterarse de lo
que volian aquellas animetas del Purgatori, va anar á
buscar los cent duros, tremolant com la fulla al arbret
Pero vetaqui que va enterarse de lo que succehia la es-
posa de D. Tiburci, la qual, *com es de suposar*, es dona, y
com á tal curiosa, y anantsen al carrer va volguer veure
quina carota feyan los parents del seu marit que desde
l' altre mon venian á fer una visita en hora tan intem-
pestiva, ¡y quina no 'n fora sa indignació al veure que no
's tractava de dos ánimas en pena sinó de dos poca-pe-
nas!...

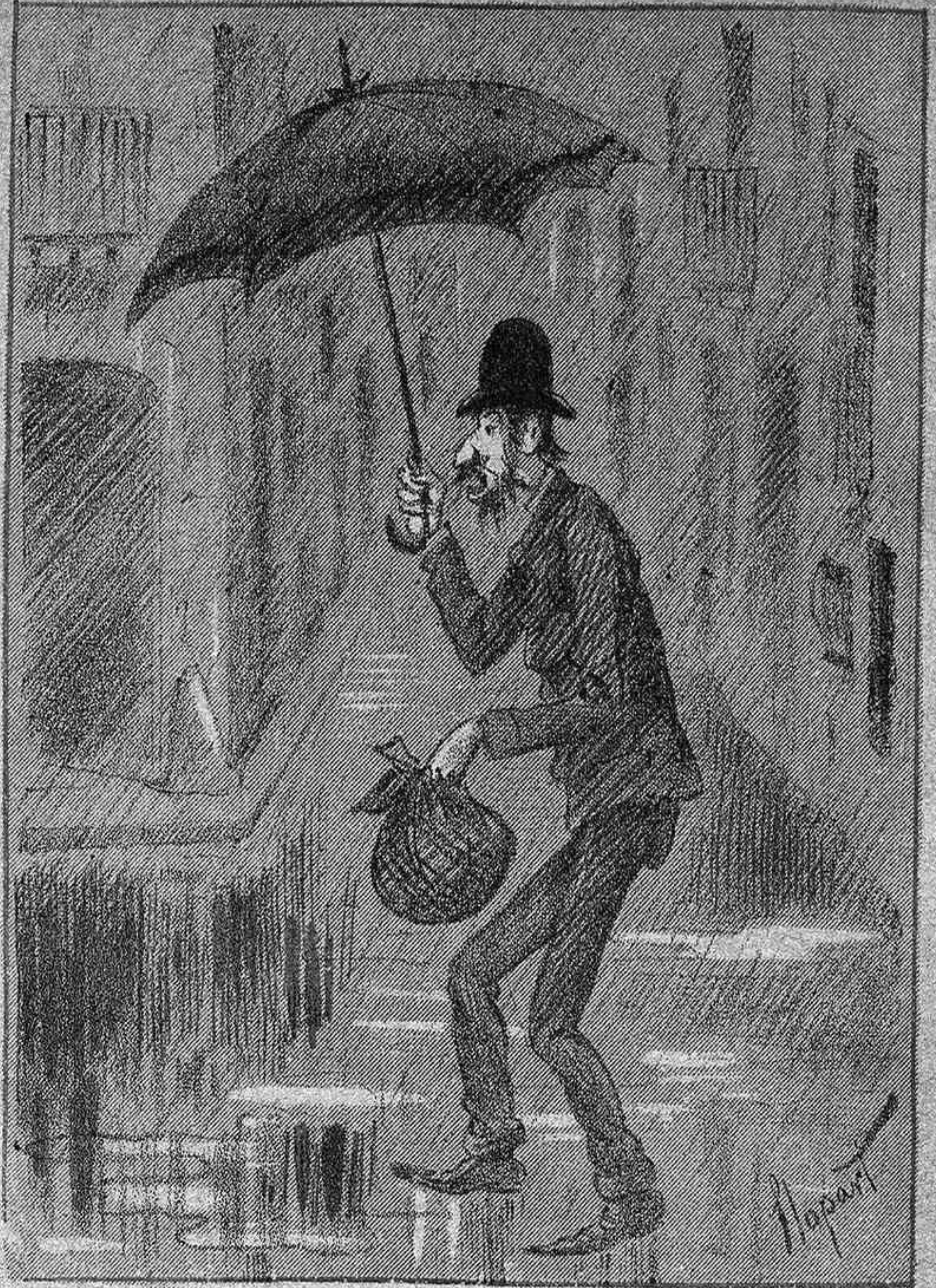
Allavors D. Tiburci considerant que s' intentava ro-
barlo, va sortir ab la escopeta, va disparar... y sort qu'
encare li durava 'l tremolor d' avants y va fer mala pun-
teria!

Nota final: Lo jutje posa en tela de judici que 's tractés
d' una senzilla broma y busca las pessigollas al apotecari
y al sagristá. Aquest últim ha sigut despatxat de la sa-
gristía.

¡Las bromas fan com las professóns!

Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració
y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

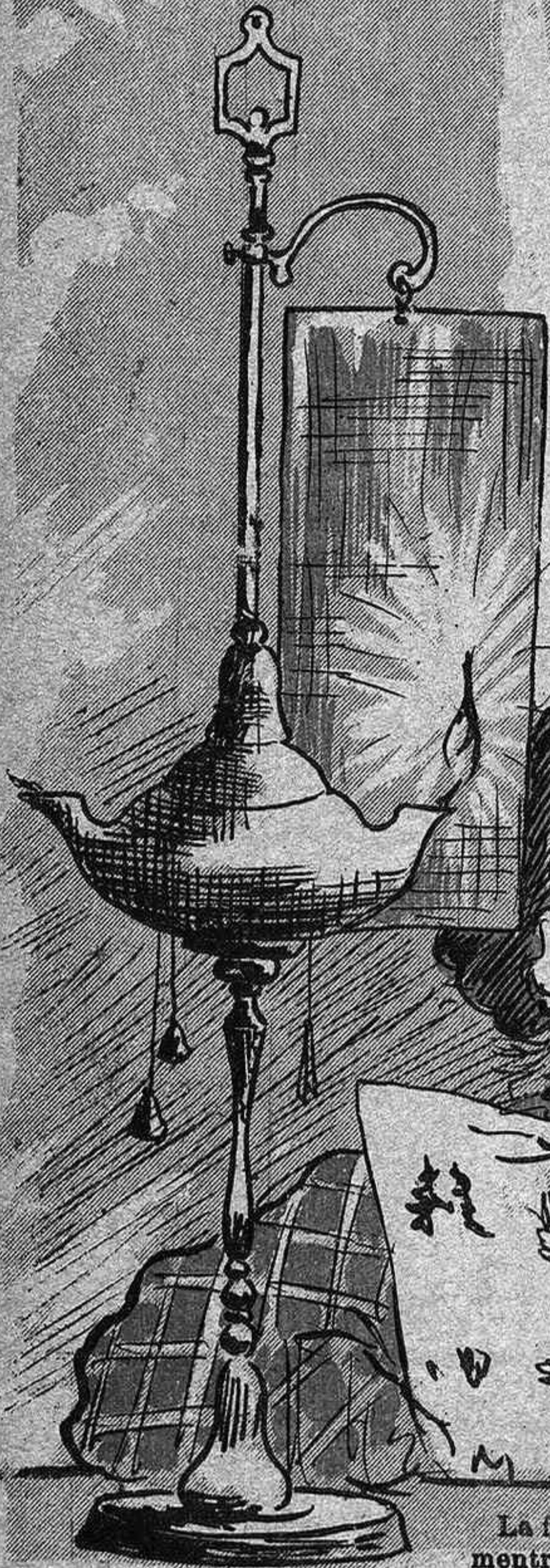

Mapari

EN FAMILIA

NOTA HUMIDA

Allà va 'l senyó Bässols
ab un farcell de cargols.

La familia Llamparons
mentres ha durat la huelga
no ha gastat altre instrument
qu' una hermosa llumanera

Ni fa explosió com lo gas
ni 'l boig com la llum eléctrica,
ni put, com put lo petroli
ni embruta com las espelmas

ESTIA

¡Ab aixó, s' han abonat
á llumanera perpétua!